

Final del model "definitiu"

- El pacte del 2001 no ha generat l'augment de recursos previst
- Pujol no va poder imposar el seu criteri de més autonomia tot i que es va avançar en cessió d'impostos

FIDEL MASREAL

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 31.12.08

Tant en el fons com en la forma, tant en les xifres com en la manera de decidir-les, el nou model de finançament i el vigent són dos processos absolutament diferents. L'actual fórmula es va pactar el 2001, un any després que José María Aznar aconseguís la majoria absoluta en les eleccions generals, amb la qual cosa es van esfumar les aspiracions de Jordi Pujol de tornar a imposar les condicions i el model de CiU, com el 1996, quan Aznar depenia de CiU per ser investit president per primera vegada.

La societat Zaplana-Mas

En aquest context va resultar clau una figura avui retirada de la política activa: Eduardo Zaplana, el llavors president de la Generalitat valenciana. Donada l'evident necessitat d'un millor finançament que, ahir i avui, té la Comunitat Valenciana, Zaplana va resultar ser en gran mesura la palanca davant de Madrid. Això sí, amb una connivència d'interessos i contactes amb el Govern català.

Políticament, doncs, CiU va figurar en una posició destacada, però no del tot decisiva a l'hora de definir el nou model de repartiment. Un model que, segons l'actual Govern socialista, es va fer absolutament al revés

que ara. És a dir, primer es van anar pactant una sèrie d'injeccions econòmiques en reunions bilaterals amb les comunitats, i després d'aquest repartiment es va construir una estructura legal que justificués els diners assignats. El Govern va poder anar acomodant aquest repartiment a cada comunitat gràcies, per exemple, a la incorporació del finançament sanitari i que Andalusia, Extremadura i Castella-la Manxa van cobrar 94.000 milions de les antigues pessetes per equiparar-se a la resta, atès que aquestes tres autonomies no havien acceptat el model anterior. Amb aquests materials es va bastir l'entramat del consens assolit entre totes les comunitats de règim comú el 27 de juliol del 2001.

El preu pagat per aquest sistema, no obstant, ha estat alt. D'entrada, al si de CiU l'entusiasme del conseller d'Economia, Francesc Homs --no s'ha de confondre amb l'actual dirigent de CDC, que té el mateix nom i cognom i que també és una figura destacada en la negociació d'ara--, contrastava amb la consigna de Pujol i el seu conseller en cap, Artur Mas, que jutjaven l'acord com un avanç, però millorable. Només s'ha de recordar per a això dues dades. Els 400.000 milions de pessetes anuals que demanava inicialment Mas es van quedar en una previsió de 50.000 per al primer any i de 300.000 en un lustre. Però el febrer del 2005 un comitè d'experts català va constatar que el nou finançament no havia aconseguit corregir el dèficit fiscal català.

Males previsions

A més, el model del 2001 va incórrer en dos errors ara admesos de manera gairebé generalitzada. El primer va ser el de considerar-se com un sistema definitiu, amb la qual cosa la seva aplicació posterior, que no va donar els fruits desitjats, no es va poder corregir.

El segon, que el cens de població que es prenia com a base de càlcul dels diners a assignar només podia revisar-se si la població d'una autonomia creixia en un sol any un 3% per sobre de la mitjana espanyola. Una cosa gairebé impossible de complir-se i que ha suposat que, tot i créixer exponencialment la població en comunitats com Catalunya, Madrid o València, no s'hagi pogut corregir la base de càlcul poblacional.

Respecte a la cessió d'impostos, el model va suposar la cessió del 33% de l'IRPF, el 35% de l'IVA i el 40% dels especials, incrementant així la capacitat normativa autonòmica sobre aquests trams. Potser és per això que el llavors responsable d'economia del PSC, Antoni Castells, admetia que es tractava d'un pas endavant si bé aventurava que no seria el model definitiu.